

Hornos Lajosné
Németh Eszter
H. 5501 Pf. 20
Eendrőd
UNGARN

Magyarország, egy nyári mese

Elvezető
költemény
Bella János

Magyarország,
egy nyári mese

Elbeszélő költemény

Jrta Bella János Stuttgartban
1972 febr 15, 16, 17. én

Bécs-et elhagyva szemerkélt az eső,
de feltartáhatatlan rohoftunk tovább.
Minden állomáson én voltam az első,
aki lehizta a vonat ablakát.

Ó, nyugodj szív! már nem tartott sokáig,
im simúlunk már a dombok hátai...
Figyeld a táj feltűnő csodáit,
próbáld meg leledet belémántani.

De nem! csak a cigaretta telt,
szívam egyiket a másikra után.
Figyelmemből arra nem is telt,
miként is derült ki a délután...

En épre várta a percet vártam,
míg meglátom az első embert végre,
ki oly otthonos a magyar határban,
előz elhagyta azt, nem is jut eszébe!

Ki magyarul szól, nyílt napán hangzókkal
és mosolyfutkos a bajúszra alatt,
ki együtt utazik minden utazóval
és szívében egy hely mindenkor ~~szabad!~~
szabad!

Szóval az Embert vágtam látni veledre,
emberi embert! tisztát és magyart!
aki emlékezett majd a hósi népre,
mely hősé lett anélkül, hogy akart!

Apámat vágtam látni az emberben,
aki befogadja a tékozló fiút...
Kinek lába előzhangnak megverten,
ment önmagamból minden más kiút!

- Itz gondolatok forogtak fejemben
mikor Hegyhalomra lért a vonat!
Talan a vér is megfűlt az ereiben,
először hallván magyar hangokat!
Lezenek bár paraszolik a hangok.
A mámoros szív annak is övül!
Itt most képpen peresztik a lantot:
Katonák vették a vonatot kiüvül!

A paraszok elhangzott, de máisemmi semmi.
A katonák álltak akár a cövek.
Se le, se fel nem lehet most menni.
Kézük vigyázza a pistolyos övet!

Mi az mit ennire féltve félt a Párt?
Talan a visszhangot, vagy a de'libábót?
Apám vasvillával engem sosem vart,
s paraszszavakat jöthökre nem kiáltott!

Szinesen mennér velerer haróltue
isji leventém, hegen völgyön által,
de fehérek cróe van már tóltue,
úgy mint a leltem cróndultig honvággyal!

Így gondolatok forogtat fejemben
mikor elindult újra a vonat:

Mily ronda a politika! Ellenben
milyen csodás a magyar Alkotmány!

Fel Pestre fel! meg sem állni addig!

Túl kell nézni a város csillagán!

Elnézni inderék az ég csillagait
akkor is, ha olykor tiltva van az égi látás!

Elnézni a kerékarcú Holdat,
mely jobarátként most hazakísér,
ugrálni, zökkenéymesbe Botolgat,
megelőz, elhalad is újra visszatér!

A horizonton már Pest fényeit látni,
s bejelhetetlen csattog a vonat...

Történelem már én velem a hármán,
itt hon van az út! A sír is fejtogat!

*

II.

Az Isten tudja, én igaz vagyok vele,
 hogy mindenről él én hennem egy kép,
 se képletet a valival összecsvetve,
 nem illik az egy mdszoz semmitképp!

A lényeket sürítve hordozom magamban,
 a dolgok tönény eszrevidjät,
 amde a valóra, ha red akadtam,
 nem értem azt, csak hennem élő má'st.

Nem csoda hát, ha olykor rosszalóan
 nyilatkozom a találatokról...

Én igaz akarom, hogy rossban, jobban
 lüi képet kaphatidánk egy mdszről.

- O hányraor jelent meg dlnaimban,
 de vaphözben is fest enec arca!
- ha süntésiben rumot állsa ittam,
 ment lelhemet a honvágy marata!

Elképzelttem a hatalmas Dunát
 és rajta a barcsi lidákat
 amelyeken villamos fut át
 estenként mint feyges kirakat.

Sha kifóradtam a világváros
 forgatagában, nagy zajában,
 elmentültem a újgárás
 portékájában, fontéjában!

Majd a Szíletre, vagy a Ligele mentem,
s padra ültem arccal a Dunának,
és mindennel kibekültem mentem =
A sétaluján ugyan murrikálnak!

Ily módon, csak sokkal szinesebben
öriztem Pestet 15 évig,
idegenül is kivetetten
az Alpoktól az Andok övéig!

Ily gondolatok, csak sokkal szinesebben
kegyetöztek homlokom mögött,
amint a Keletre is kezett
a szemem mefűthözött =

Zászlónk mellett az öök zászlóik
lobognak minden méterem!
Cégerként, illik vagy nem illik
kínakja fodrász bolt s étterem!

És a pókaliálós, koszos ablakok felett
melyeken már belátni sem lehet,
elsárgult papírra írva az lebeg =
"Éljen a dicső vörös hadsereg!"

Bevallom, zöheret eresztett a lábam
Sidőbe tellett míg onidni kezdtem
s a Págyandvar forgatagában
tovább haladni igyekeztem.

Intettem is a podganyosnak,
azaz, hogy ő intett ennekem!
Az idegenek valutát hoznak
tudta ezt jól az emberem.

"Az ételembe!" szóltam neki,
tán idegenes kiejtéssel...
de úgy látszik ő ezt szereti:
Elindult széles nagy kiejtéssel!

"Mennyit kér?" kértem végül tőle.

"Amennyit szán!" kiszolgáltam
soronkívül!" válaszolt derűlve.

"Hatan vagyunk a brigádban!"

Mikor 6 márkát átadtam neki,
a pénztárcának láttán,
kopasz fejét újra felíti
és röhög mint a sátán!

és kér, hogy adjak még neki
a papirosból is egyet!

Fogadkozok, hogy sosem felejt
el majd az úri-kézét!

- Szomorúan az artalhoz iltem,
ő meg elbillegett.

Ez lenne hát amiért beváltam
az évek hosszú sora felett?

Árnde jött a pincés !
Ő is, soron kívül "...
hérolezue, haq, "Mit kér ?
még mielőtt kívül !"

Hozott is, nem mondani
ei tányeromba. is mert
oly levest, mit London
a meséből sem ismert !

Hozott is, nem mondani,
piros bort is olyat,
mely megmozgatja routom-bontom !
a petyhüdt izmokat !

- Odszintet a cipőnyak,
az meg "soron kívül"
odszintet valahányak
s a hirt máris pendül !

Telebigja a nagy termet
a banda zenéje !
Pedig ez még csak a kezdet,
mi lesz majd a vége ?

"Ki tanója ez a nyárfás ?"
belé vág a primás !
Nem kell nehem mára mártás.
fojtogat a sirás !

*

III.

Pestről Békecsaba felé
vitt tovább a vonat.

Egy úton letéperé
aham a gondolat;

Nem sokára otthon levet
a sírői lázban!

Van e akrit ily éreket
ne tartana lázban?

Az utasok láttár menten
töprengéseimet,
megéreztek idegenben
töltött éveimet.

Nem volt aki emberi szót
ne szólt volna hozzám =
Előszedtek kolbászt, korsót;
„Oly hosszú út után

biztos éhes, biztos szomjas,
biztos fáradt vagy on!”

„Nem vagyok én éhes, szomjas,
ámde elfogadom!”

— Kimondani nem ismerem
a boldogságot!

Aldja meg az én Isteneim

kedves mindigajukat

Cigaretteket, csokoládét
adtam a kerekbe,
kérve őket, mások is meg
jussanak az eskübe.

Eszik mesélt a családrol
márik meg a tájról.
Fényképet mutat a harmadik,
katonafidről!

Egy asszonyha igy szölt hoztam
kissé felve, sudán =
"Isten vele! Inyon aztán
visszatérte után!"

Készülődök kisrállani =
közledek Gyoma!
"Isten vele István, János!
Isten veled homa!"

*

Leszálltam a vonatból, már
 pirkadt az ég alja.
 A család is itt álldogál,
 apraja és nagyja!

Anyám már fut is előhem,
 csókol sirdogálva =
 jaj, de jó, hogy ezt megérttem!
 nagy ünnep ez máma!

Isten hozott édes fiam!
 Isten hozott vegre!
 Ó, ha tudnád mennyit sírtam
 fel a magas égre,
 hogy vezéreljen a Teremtő
 háza, ne sorsra,
 még mielőtt a temető
 hív a más világra...

No, de itt vagy karjaimba'
 áldott ez az óra!
 Ez az érzés olyan, mintha
 való nem is volna!

Tartom, tartom a jó anyám,
 elakad a száva...
 bár egyre erősebben tartom,
 egyre gyengébb vála...

Majd etőt vesz semig₃ szóla =
"Én most már nem félek!
nézd, itt vannak ök is sorba'
mindenkik testvéred!

"Adjon Isten, jósa bédydm!"

"Isten hozott, János!"

A veregetést eg₃ más hátain
jól lehet hallani!

- Testvér testvér karba siet,
s pufog hátverése,
nem szézenlik könnyeit,
nem szézenlem én se!

*

A Nap már a templom gombját
festegeti rótre...

S megerkénik, ahogy mondják
haza "his Endröd"-re!

Szállingózik már a falu

vépe a határba =

Szalmakalap, szalmasaru,
ingbe meg gatyába.

Int ismerős, ismeretlen,

Térszes, napszámos,

szól a szomszéd is a kertenben =

"Isten hozott János!"

*

Kopaszjak már a csirkéket
áruzak, luigok, nének ...
mindenkit a talaj eget -
Sűrű a felvénep!

Sógor bort tölt a kancsóba,
bírhat nyüz a bátyám!

Feri bátyám odaszól a
néneknek, hogy = "lám-lám,
vén csont lehet az a kakas,
nem odja a kés se!"

Ő visszaszól: "Te csak hallgass,
nem kakas ez, jérce!"

A zenekek a maszkákat
Zavarják a táltól,
hol merednek csirkelábat
megfosztva tollától!

- Isszák a bort az emberek,
vélük tartok én is.
Lábunknál maszka lempereg,
ortunkon a légy is!

Mit tesz az, ha elyűtt a ház
apraja és nagyja?

A jövetel öröm! nem gázs:
Fel hát a gatatra!

Iszogatónk egész este
csöngött a szót s máját...
"Édesapánk, de szeretted!
hej, a kutyafáját!..."

Ellejtette Imre bátyám
est a szót is: "hát na!"
Jelleme, hogy meg is bánta,
s end támadt utána.

Anyám felállt pityeregve
s bement a szobába...
Könny jött nekem is szemembe.
"Ugyan Imre bátya!"

szólt az öcskös aki mindig
kedvemre kereste.
- "töltsél inkább meg a vendég
bánatba ne esne!"
"Jól van öcskös! - hanem Jani,
tudod még a nőtöt?
Próbáljuk már elmondani,
hogy = száz szál piros rózsát..."

Így telt az első délelőtt el,
míg így szólt anyám végre =
"Terics janyom! hisz az étel!
harrangoznaki dére!"

Elmondjam, hogy, hogy izlett az
ünnepélyes ebéd?
Izlett bizony, megleszem azt!
Képzeld el csak ebéd

három négy tál cirkelevest
s utána pörköltet,
s omlás felszót, súp levelost,
túrósval föltöltet!

Kaucsót teli piros borral
meg piros béli' dinnyét,
gyümölcsöt csepepő cukorral!
talán el sem linned.

De mi köre' volt találva
a széles jövedelműség,
ragogott mint ez tál alma
a szeretet, a lü'iség!

A titkon megrendelt cigányok
jöttek hármán, negyven,
hozták a zeneszerzést
lopódkodva mélyen...

Felhangoltak szakszerűen
és pálinkát hertek.

"Melyik nitát bepedüjtem
én elmost tencktek?"

Szólt a fiú is primás lepedő
s felnevezett az égre ...
(Gyerekek, látott a lepedő,
nyiljator már érte!)

Hozrafogta a cigányok,
hej, a butyafáját!
hegedüjék bömböl, nyávog,
szű eszi a fáját ...

De mit tesz az ha a sárjak
már utóba kezdtek.

"Gyere hígom velem jőjád,
ant a kicsi Szentet!"

- Jé, mulattint alromyatis
s akkor jött a birka.
Jól elbó'l csat az lárhatik
hi az erőst birja!

Közben húztak a cigányok
mindent, össze - vissza,
mint fekete csalogányok =
"Ki a Tisza vizét issza ..."

Jó cigányok! húzzátok el
hogy "Kisablakok nyíl nakt ..."
Pattanjon a búrotok el!
mert szemem, sirnak ...

Harmadnapon kirándulást tettem
 Csabán át vasárnapra és Szegedre.
 Csavarogni mindig is szerettem,
 nem jó világhélmű sokanig ez helye?

Elláthatatlan messzeséghen
 frissen vágott gabonaföldet
 hoztak vissza a régi emleken.
 A filmkockák ezre csak jöttek...

Mig zötyögött velem a vonat
 és néztem a felhős látképeket,
 eszembe jutott, mi a sokat
 dolgoztam itt és jártam át
 ezt a repedezett fekete földet,
 batyumban kemény, só, paprika,
 és savanyú almák: zöldek,
 Vállamon gerebje, vasvilla.

Mexikóban, mert tört a buszom,
 a naptól száradt, használtól ázott,
 Ó Istenem, jaj de sokszor
 jártam át e puszta világot!

Téli bűzös zsákokat cipeltem,
 még nem voltam 16 éves!
 S ha tiiskébe léptem, hiszedtem
 s mentem tovább, véres, nem véres...

Az ember ezen a sorsolga tájon
emberfeletti tiszteletet tanít:
hemenyáradra, hogy ne fájjon
az ami fáj, kimondhatatlanul.

S im most is, hogy zötyög a vonat,
elűzem amint egy kis gyermek
anyja keblén tejet szopogat,
míg az anya szeme messze ögyeleg
messze, messze a vége miacs hatáiban
elmodorva, de mégis homózan.
Mindegy neki, hogy mi nincs és mi van,
mint egy szobor! ez a nő olyan!

Mint ha modellet vilne egy láthatatlan
látthatatlan állóványa előtt, ^{festő}
könyvünlőjén a leghisebb redő
sem rexdül. Nagy kerekre nőtt
szemével csak néz, mint megbabonárott,
mint ha ott a föld is ég határain
valamit végleg elhibázott,
vagy valami öred is vár tán...

És megfordul a tábla napraforgó.
A Napon tartja az is a szemét.
Semmi idegenég, vagy ehhez hasonló!
Az ablakpárkányon utazik egy ucsó!

De amint a tábla újra fordult,
mintha a földből nőne ki egy város!
Az ember azt hisse, hogy a szembe fordult
Város, mely a pusztaval határos?

És míg a puszta sendes méltóságban
szinte morzsilatlan barátságos pihen,
addig a város észbontó hársígyan
márkolja az embert meg szíven!

Füst, korom, por, és korom, por meg füst!
meg hőség! az embernek alig van szava.
Mint egy forrásban lévő hatalmas üst,
olyan város ez a Békeváros!

A vágyámszót elönti a tömeg
ha érkezik vacs, indül a vonat.
A kocsiakat embermassza tölti meg.
Sohol másról nem láttam még olyat!

A restiben bort, étkévet mérnek.
Ezentúl semmi hűsítő ital.
Az emberek sört már nem is kérnek,
beérk már a fák árnyaival!

Mert ne, ebar, "másodrendű" dolog!
Fő az, hogy szűz közül söröznek tizen!
Még az, hogy a csillag ott forog
az állomáson, még hogy "Élüzem"

De hát türelmes jó emberek azok,
és ezt tudja az államfők is Pesten,
csak azt nem tudják, hogy ideérkeztek
és elmondom ezt az utókorra, versben!

Mert ez a nép még szalmazsákon alszik
és letti ötven óráig robotol!

Nem ismer jobbat, így nem is hiszgek
arra aki a nevétlen papot.

VI.

Sabáról estefele' Vásárlóim mentem
s miell időközben jól meg is éheztem,
az állomásom forró lángost ettem +
JHron vagyok! ismét úgy éreztem.

Ez érzelmét még alduztam azral
hogy felöntöttem egy deci kevertet!
S erre a lelkemben mint 20 éve, tavasszal
valami újra felbizzeregett!

Karcsütöstű bannarasült lányok
hancúroztak utcákon, tereken.

Elgondoltam: bizony jönelő lányok
lehetne saját édes gyereken!

De ők a kort nem igen tisztelik
Mintha bérbe vették ön az ifjúságot,
az örömeikből arra is hitelik,
hogy tűzbe hozzák e sivár világot!

Huncutkodtat, kacérkodtat,
fekete tincsekkel, szemekkel!
de azt, mit játsza földmódhat,
mosolyukat, nem felejttem el!

Tegnap az anyjuk, holnap lányaik
jönnek végig végig az utcát!
Ők lessentik el a bűnös árnyait.
Angyalok ők! anélkül, hogy tudnak.

Eg lírius jött. En nyomban odamentem
"A Béke Szállóba!" mondtam a békosnak.
Ő válaszolt: "Judit hatunk menten,
csak a lovak kicsit abrahozunk..."

És már repültünk is végig az utakon.
Sok biciklis nyelte utánunk a port!
It sem fedeztér még fel, elmondhatom,
hála Istennek! eddig az atomkorok!

Pedig festőbarátom, mivel azon este
borozgattam a Szálló kertjébe,
a legmodernebb szavakat kereste
& talált is néhányat sebtibe

mint noufiguráció, neoplasztika!
még hasonlók más ezekben...
Jól van mondtam, talán leveszik a
mászlapot egyes helyeken!

Ainca tudni kell kinek fest az ember,
magának vagy másvalakinek...
Mert a kritika még ha fel is szentel
nem tud belétek önteni hitet!

Mert hiszni kell, hogy jött a hit az ember
nem csak elhiszni másoktól csupán!
és látni kell tudni nemcsak a szemekkel
és hitni nemcsak a külsőnek után!

A materializmus nem jó tanácsadó
mert kizárólag az anyagra figyel,
és igazvél, hogy csak az a való
& az emberrel az hitet el!

Mily egyszerű lenne igaz a világ,
oly egyszerű, hogy gondolkodás nélkül
Istennek tennék meg a materiát
érez minden ellentét kibékül!

De nem így van! Így nem is lehet.
Hiszen napokra jönnek éjszakák,
a nyarakra meg jönnek a telek
és az ember nem csak remélve lát,
hanem lelkevel, fantáziájával =
Az eset mozog, a kéz csupán csak tartja!
Így beszélget a lélek a fival,
az anyaggal! mélynek ő az Atyja!
Nem azért fest absztraktil a festő
mert ő festeni oly módon is tud,
hanem oly módon csupán azért fest ő
mert önmagából minsen más kiút!
Azért mert forradalmár vagyok
és a meleg színeket kedvelem nagyon,
mi lenne ha egy szép napon
kidobnám a kéket az ablakon?
E perctől fogva nem lenne még zöld se!
se lila, se fekete, se ocker, se barna!
E perctől fogva nem lenne este se,
se álom, se szerelem, se fiú-se farka!
De ha minden dolog összefogna
más úton bár, de egy cél érdekében
és minden késsel testvérként dobogna
a néhány évtizedes életében...

Memmyivel sebb is lenne a vildg!
Nem lenne határ, nem lenne ellen!
Virágozna minden vildg
a mezőn és a hegyben!

- Ekben maradtunk, Ásropata's körben
Fölöttünk villanyfényben ragyogtat a fák
S a fák fölött az égi messzeségben
vidáman ragyogott a Holdvildg.

Barátom igazságot: Embert jár a Holdo
véltve, hogy engem érzelmeid lehangoz.
"Nem tesz semmit!" - erre csak azt mondok
"A szeretők lelkeiben ő is ott borongol!"

*

VII.

Másnap reggel az első vonattal
Szeped felé vettem az irányt,
de nem úgy, mint könyvekkel,
a tizenöt év előtti dikk,
nem is a várost változtam újra látni,
még csak a Tiszát se minden áron,
- azért igyekszem most odataldlni
mert ott lakik ez jó öreg tanyáron!

Ki anna az ideje arról faggatott,
hog, mihez rejlik Mona-Lisa titka?
Most bensőséges, mosolygal fogadott
mint vendéget, ki amellet megvitke,
mint barátot is mint szakértőset!
Kihív szótui s hit hallgatui is jó...
Helyet foglalva éreztem, ahogyan
most indulna el a sötét hajó...

Csendes nyugalommal ejtették a szót,
miutla bérbe vették a válogatott szót,
pedig a toronyra többör kiabeszólt
félbeszakítottan eg-eg magánzólatot.

- Isrogatás közben elnéztem képeit
amit a mester, csak önmagának fest,
meghazudtolván olykor éveit
versenyesei fiatalokkal sem rest!

És amit mond, is amit bizondol,
talpon áll az már az első percben!
megővva minden felesleges konctól,
meg-megmástogatra éltetőesszenben!

Századok vonulnak homlokai mögött,
szeméből táncol Giottó, Raffael!
és amiben az ész megitt között,
a lélek találóan nyomban ráfelel!

Képeid körül elviszek néhányat
felvannak agyadra emlékim falára.
Soha sem fogják beföldni az árnyak
mert felhők fölé nőtt azok koronája!

- Az órák mennek, a percek lóholnak!
És jut eszembe ősz hajadnak láttán.
Tőled is mármessre leszek lóhnap!
Isten megáldjon Vinkler László Bátyáim!

*

VIII.

Jött a vonat, én ismét rajta ültem,
onnan néztem a lemenő Napot,
mely a percek játékába merülten,
velem egy vonalban ballagott...

Nyugaton, hol családom vár ceám,
ott még ti is van, Itt már csak pisztókol...
Lédozóld a második Hazám,
feleségem, fiam és triszlányom!

Mondd meg nekik, hogy Nyugatra fordul
én selem is holnap a vonat,
de máma még, olyan bolondul
babondx a magyar Alkonyat!

Még annyira izzó-lázzal szóla
homi derűs-boris, nagyszerű futam,
mint ha csak a lélek tudna róla,
hogy ez lenne az utolsó utam!

Mint hogy ha az utolsó szó jogán
szólnék felderülve és hirtőve =
Hazám e föld! és exekután
is az marad ez nekem, mint örökre!

Testem, lelhem innenről hajt,
akkor is, ha más talaj fedi!
Eljön még az idő, amikor majd
az Utókor azt visszapereli!

*

IX.

Gondolatim emigyen vonultak
fejemben még másnap reggel is,
mikor búcsúzó könnyeim hulltak
és hullott az anyám könnye is...

Az utravalót nyugtató kezeket,
S a szót, hogy: "el ne felejtsem énni!"
és azt a bávatos szemeket!
ki tudná elfelejteni?

- Mi a bűnünk? Miért szenvedünk?
Mi önéki? és mi én nekem?
Talán csak annyi, hogy szeretünk?
Feleljen erre a történelem!

*

X.

Gondolatim emigyen vonultak
fejemben még a Német határon.
De síró ráncaim ~~mar~~ kisimultak:
Álom volt minden! csupán csak álom!
Mindaz mi volt, csupán kitalált volt!
Nincs nekem Hazám, tán nem is volt sose!
- Ó csak álom volt, ami rám hajolt =
Magyarország, egy nyári mese!
Stuttgart, * 1972. febr 15-17.

Heinrich Heine egyik hasonlótémájú
elbeszélő költeménye készített arra
hogy megírjam e verset. Hdrom nap
alatt meszültem el vele! Oly foça-
matosan és biztosan szinte könnyen
dén intam, hogy már nem is tudtam
ellentállni annak, hogy én is meg-
írjam az egyik legemlékezetesebb
otthoni látogatásomat! - amikor
7 év bilátástalansápai után, eld'-
ször látogathattam haza.

~~Most~~ Hisz éve, amikor e verse-
ket írtam, még élt édesanyám, néf-
hónap múlva azonban már a tene-
tésére utaztam haza. - Hisz év
Ez is már történelem, de nekem
még eleven emlék, amit mind-
nyájuk szives figyelmébe ajánlok!

Bella János